

Варто відзначити, що аналітика великих даних відкриває перспективи і для державного управління туризмом. Зокрема, аналіз цифрових слідів подорожей (бронювання, маршрути, геолокації) дозволяє органам місцевої влади прогнозувати потоки туристів, планувати навантаження на інфраструктуру, розвивати привабливі напрямки та розробляти стратегії сталого розвитку туризму.

Разом із тим, активне впровадження Big Data супроводжується низкою етичних та правових викликів, зокрема пов'язаних із захистом персональних даних туристів. Тому підприємствам гостинності необхідно забезпечувати прозорість збору та використання інформації, дотримуючись вимог законодавства щодо конфіденційності (наприклад, GDPR у країнах ЄС).

Таким чином, роль Big Data у сучасній індустрії гостинності є визначальною. Завдяки збору та аналізу великих обсягів даних готельні підприємства отримують змогу глибше розуміти свого гостя, підвищувати якість сервісу, оптимізувати ресурси та формувати ефективні стратегії розвитку. У перспективі інтеграція штучного інтелекту з технологіями Big Data дозволить створювати інтелектуальні системи гостинності, що передбачатимуть потреби туристів ще до моменту їхнього висловлення.

Список використаних джерел:

1. Статистичний збірник «Туристична діяльність в Україні у 2024 році». – Київ: Держстат України, 2025. 112 с.
2. Marr, B. *Big Data in Practice: How 45 Successful Companies Used Big Data Analytics to Deliver Extraordinary Results*. – Wiley, 2022. – 256 p.
3. Hilton Annual Sustainability and Innovation Report. 2024. URL: <https://esg.hilton.com>
4. Gajdošík, T. *Big Data and Tourism Destinations: Smart and Sustainable Management*. – Springer, 2023. – 198 p.

Смірнова Н.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування

Смірнова І.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Сучасний етап розвитку готельно-ресторанної індустрії характеризується інтенсивною цифровою трансформацією всіх бізнес-процесів, включаючи систему бухгалтерського обліку. Цифровізація перестала бути конкурентною

перевагою окремих підприємств і перетворилася на необхідну умову виживання та розвитку в динамічному ринковому середовищі. Особливої актуальності це питання набуває в контексті повоєнного відновлення України, коли в підприємств галузі гостинності виникне необхідність швидкої адаптації до нових економічних реалій, підвищення операційної ефективності та залучення інвестицій.

Актуальність теми дослідження обумовлена кількома ключовими факторами. По-перше, готельно-ресторанний бізнес генерує величезні обсяги транзакцій, що вимагає ефективних інструментів їх обробки та аналізу. Щоденно підприємства гостинності здійснюють сотні операцій. Традиційні методи ручної обробки цих даних є надзвичайно трудомісткими, схильними до помилок та не забезпечують потрібної оперативності управлінської інформації.

По-друге, зростання обсягів даних та потреба в їх оперативній обробці вимагають застосування сучасних інформаційних технологій. Керівництво готелів та ресторанів потребує актуальної інформації про фінансовий стан, рентабельність окремих послуг, ефективність використання ресурсів для прийняття своєчасних управлінських рішень. Класичний бухгалтерський облік, орієнтований переважно на складання квартальної та річної звітності, не може повноцінно задовольнити ці потреби.

По-третє, глобалізація готельно-ресторанного бізнесу, розвиток міжнародних мережевих структур вимагає стандартизації обліку, можливості консолідації звітності, дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності. Цифрові технології створюють технічну основу для такої уніфікації та інтеграції.

Бухгалтерський облік у готельно-ресторанній індустрії має низку специфічних особливостей, що відрізняють його від обліку в інших галузях економіки. Насамперед, це надзвичайно високий обсяг щоденних господарських операцій. Навіть невеликий готель на п'ятдесят номерів щоденно здійснює десятки операцій з бронювання та поселення гостей, надання додаткових послуг, розрахунків готівкою та банківськими картами. Ресторан середнього розміру може обслуговувати сотні відвідувачів на день, кожен візит якого генерує окремі первинні документи та облікові записи [1, 2].

Важливою особливістю є необхідність інтеграції бухгалтерського обліку з операційними системами управління готелем та рестораном. Система управління готелем, відома як PMS (Property Management System), обробляє інформацію про бронювання, заселення, надання послуг. Система автоматизації ресторану POS (Point of Sale) реєструє всі продажі страв та напоїв. Інформація з цих систем має безперешкодно та оперативно надходити до бухгалтерії для відображення доходів, дебіторської заборгованості, руху товарно-матеріальних цінностей.

Традиційний бухгалтерський облік, що базується на ручному введенні даних, паперовому документообігу та періодичному складанні звітності, стикається з низкою серйозних проблем у сучасних умовах. Насамперед, це висока трудомісткість облікових процесів. Бухгалтер витрачає значну частину робочого часу на рутинні операції: введення даних з паперових документів,

звірка інформації, складання первинних документів, формування реєстрів обліку. За різними оцінками, до шістдесяти-сімдесяти відсотків робочого часу бухгалтера витрачається на технічні операції, і лише тридцять-сорок відсотків – на аналітичну роботу.

Серйозною проблемою є ризик помилок при дублюванні інформації. В умовах ручного обліку одна й та сама інформація часто вводиться в систему неодноразово: спочатку в операційну систему готелю чи ресторану, потім у бухгалтерську програму, далі в податкові декларації та звіти. Кожен такий етап передачі даних створює ризик помилок, неузгодженості інформації між різними системами.

Затримки у формуванні управлінської звітності є ще однією критичною проблемою традиційного обліку. Керівництву потрібна оперативна інформація про поточний фінансовий стан, завантаженість готелю, виручку ресторану, рентабельність окремих послуг для прийняття своєчасних рішень щодо ціноутворення, маркетингових акцій, оптимізації витрат. Традиційний облік може надати таку інформацію лише з затримкою в кілька днів чи навіть тижнів, що робить її малоцінною для оперативного управління.

Складність аналізу великих масивів даних є об'єктивним обмеженням можливостей людини. Бухгалтер фізично не здатен вручну проаналізувати тисячі транзакцій, виявити закономірності, тренди, аномалії. Це обмежує можливості підприємства для глибокого фінансового аналізу, прогнозування, оптимізації бізнес-процесів.

Обмежені можливості для прогнозування є природним наслідком орієнтації традиційного обліку на минуле. Класична бухгалтерія фіксує факти господарської діяльності, що вже відбулися. Проте сучасний бізнес потребує не стільки інформації про минуле, скільки прогнозів майбутнього: очікуваних грошових потоків, прогнозної завантаженості, планової рентабельності. Традиційний облік не має інструментів для такого прогнозування.

Аналізуючи рівень цифровізації українських підприємств гостинності, можна констатувати значну неоднорідність ситуації. За даними галузевих досліджень, міжнародні готельно-ресторанні мережі переважно використовують інтегровані системи управління, що включають автоматизований облік. Проте значна кількість малих та середніх підприємств, особливо в регіонах, досі покладається на паперовий документообіг та мінімальну автоматизацію обліку.

Регіональні особливості цифровізації виражені досить яскраво. Найвищий рівень автоматизації обліку спостерігається у великих містах – Києві, Львові, Одесі, Харкові, Дніпрі. Натомість у невеликих містах рівень цифровізації залишається значно нижчим.

Вплив воєнних подій на темпи цифровізації є неоднозначним. З одного боку, війна створила додаткові фінансові обмеження, скоротила інвестиційні можливості підприємств, що сповільнило процеси впровадження нових технологій. З іншого боку, воєнний стан актуалізував питання мобільності бізнесу, можливості віддаленого управління, безпеки зберігання даних. Це

стимулювало окремі підприємства до прискореного переходу на хмарні рішення, електронний документообіг, системи віддаленого доступу до облікової інформації.

Проведений аналіз сучасного стану бухгалтерського обліку в готельно-ресторанному бізнесі України дозволяє сформулювати ряд важливих висновків щодо специфіки облікових процесів у галузі та об'єктивної необхідності їх цифрової трансформації.

Узагальнюючи результати аналізу, можна констатувати, що традиційна система бухгалтерського обліку в готельно-ресторанному бізнесі вичерпала свій потенціал та не відповідає сучасним вимогам до швидкості, точності, аналітичності облікової інформації. Специфіка галузі з її високими обсягами операцій, множинністю джерел доходів, необхідністю оперативного управління створює об'єктивну потребу в цифровій трансформації облікових процесів. Цифровізація бухгалтерського обліку для готельно-ресторанного бізнесу є не просто опцією для підвищення ефективності, а критичною необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності, якості управління та стійкого розвитку підприємства. Особливої актуальності це питання набуває в контексті повоєнного відновлення економіки України, коли підприємства галузі мають не лише відновити свою діяльність, але й здійснити технологічний стрибок для виходу на якісно новий рівень розвитку.

Список використаних джерел:

1. Новак Н.В., Башинська І.О. Особливості обліку у готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка. Фінанси. Право*. №6. 2018. С. 17-19.

2. Костюк У.З., Савчук Т.В., Хома С.В. Облік на підприємствах ресторанного господарства: теоретичний аспект. URL: https://bses.in.ua/journals/2021/63_2021/24.pdf (Дата звернення 20.10.2025 р.)

3. Ресторанний бізнес: специфіка обліку за П(С)БО. URL: <https://online.dtkk.ua/2012/29/54421> (Дата звернення 23.10.2025 р.)

Тарасенко Д.Є.

здобувач 1 курсу другого рівня освіти, ННІ ЕіМ

Александрова С.А.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельного господарства

*Харківський національний університет міського господарства імені О.М.Бекетова
м. Харків, Україна*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: СВІТОВІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Світовий досвід переконливо демонструє, що цифрова трансформація